

Handleiding examinatoren

Examen LOTUS

© 2013

1. Inleiding

Het Oranje Kruis streeft ernaar de examens voor LOTUS zo te organiseren en in te richten dat de omstandigheden voor alle kandidaten zo gelijk mogelijk zijn. Examinatoren spelen daarbij een belangrijke rol.

Deze handleiding bevat informatie en richtlijnen voor de examinatoren die belast zijn met het afnemen van de examens LOTUS. Hij is bedoeld ter ondersteuning van de examinatoren bij hun werkzaamheden.

2. Verschillende rollen

De examinerator vervult verschillende rollen:

- Gastheer/-vrouw. De examinerator is het visitekaartje van Het Oranje Kruis.
- Beoordelaar. De examinerator creëert de situatie waarin de kandidaat zijn competenties kan laten zien en beoordeelt deze vervolgens.
- Organisator. De examinerator is onderdeel van de organisatie van het examen.

Elke rol brengt bepaalde verplichtingen met zich mee, die onderling soms overlappen maar ook op gespannen voet met elkaar kunnen staan.

Een respectvolle benadering van alle kandidaten hoort bij alle rollen maar er zit een grens aan het inlevingsvermogen als het gaat om objectiviteit bij het beoordelen van competenties.

Gastheer/-vrouw

Aandachtpunten voor deze rol zijn:

- Neem de tijd om kandidaten op hun gemak stellen door ze met een paar korte zinnen welkom te heten. De kandidaat krijgt zo de gelegenheid aan je stem en benadering te wennen voordat je met de opdracht begint.
- Een van de examinatoren geeft aan het begin van het examen een korte uiteenzetting over wat de kandidaten kunnen verwachten en wat er van hen wordt verwacht.
- Examinatoren doen tijdens de examendag geen uitlatingen over derden (personen of organisaties) in de wereld van LOTUS of de Eerste Hulp.

Belangrijke competenties: klantvriendelijkheid, rust, inlevingsvermogen.

Beoordelaar

Aandachtpunten voor deze rol zijn:

Examinatoren werken in duo's samen, maken onderling afspraken hoe de taakverdeling is, beoordelen beide de kandidaten onafhankelijk van elkaar.

a. Bij het inrichten van de examensetting

Grenzen van de situatie duidelijk maken: aangeven wanneer de beoordelingssituatie begint en eindigt, welke handelingen moeten echt worden uitgevoerd en welke niet.

- de eigen rol van de examinerator. Om de kandidaten een eerlijke kans te geven moet de situatie duidelijk zijn: De examinerator heeft de rol van EH verleners tijdens het rollenspel met de kandidaat. Wat kunnen ze van de examinerator verwachten? Maakt hij wel of geen opmerkingen tussendoor? Stelt hij vragen? Verwacht hij wel/geen toelichting? Wat moet je doen als je een fout maakt? Mag een kandidaat vragen om stopzetting of niet? De bedoeling is om een zodanige setting te creëren dat de kandidaat de gevraagde competenties kan laten zien. De kandidaten moeten de kans krijgen ongestoord te werken. Dat betekent zo min mogelijk onderbreken. Voor een deel wordt deze informatie in het verhaaltje aan het begin van de examendag verteld maar bij de verschillende examenonderdelen moeten de hoofdpunten nog even herhaald worden.

b. Bij het beoordelen:

- De beoordeling door de examinatoren wordt nooit herroepen. Ook niet via de klachtencommissie.
- De kandidaat wordt beoordeeld op wat hij heeft laten zien, niet op wat hij zegt. Competentie is handelen.
- De examiner is zich bewust van zijn eigen vooroordelen, stokpaardjes e.d. en waakt ertegen dat deze van invloed zijn op de beoordeling.
- Om alle kandidaten een gelijke kans te geven is het belangrijk om als examinatoren onderling geen informatie uit te wisselen (“Die kandidaat is er al voor de tweede keer”).
- Houd rekening met examenstress.
- Probeer uit te stralen dat je vertrouwen hebt in de kandidaat. Geef kandidaten niet het gevoel dat je op een fout zit te wachten.
- Vul de kladbeoordelingslijst zoveel mogelijk in tijdens het examenonderdeel.
- Creëer geen “ruis” in een situatie die voor de kandidaten en de opleidingen toch spannend is. Men hoort vaak wat men wil horen. Opmerkingen als “goed zo” of “prima” na afloop van een examenonderdeel geven de kandidaat mogelijk de indruk dat hij of zij competent is bevonden. In sommige gevallen ten onrechte.

Belangrijke competenties: objectiviteit, zorgvuldigheid, nauwkeurigheid

Organisator

a. Invulling beoordelingslijst.

- Houd er rekening mee dat (kopieën van) de beoordelingslijsten in principe naar de kandidaat en het opleidingsinstituut opgestuurd kunnen worden. Het is van belang dat ze netjes en leesbaar worden ingevuld, zonder doorhalingen of onduidelijkheden.
- Alleen v of x in één van beide kolommen. Geen andere tekens gebruiken, ook geen teken plaatsen op de lijn tussen de kolommen.
- Geef zodanige feedback dat kandidaat een reëel beeld krijgt van zijn prestaties. Gebruik zoveel mogelijk concrete termen en verwijst naar de competenties/eindtermen waarop getoetst is.

b. Bijdrage aan verbetering examen, opleiding

- Zelfevaluatie na iedere bijeenkomst. Doel daarvan is ook uitbreiding van de richtlijnen voor examinatoren; hoe te handelen in specifieke situatie.
- Bijdrage aan jaarlijkse evaluatie en bijstelling van het examenmateriaal
- Voorstellen voor aanpassingen die tussen de officiële aanpassing van het examenmateriaal worden gemaakt worden doorgegeven aan HOK.
- Bij geconstateerde systematische fouten bij cursisten van één opleiding kan de examiner de aanwezige vertegenwoordiger van die opleiding feedback geven.
- Informatie die van de opleiders afkomstig is. Wat horen de examinatoren over de examens? Klantinformatie.
- Examinatoren hebben standaard klachtenfolders bij zich tijdens het examen.

Belangrijke competenties: nauwkeurigheid, service- en klantgerichtheid, oog voor het grotere geheel, oorzaak en gevolg.

Bijlagen:

1. Examenreglement voor het examen LOTUS
2. Bijlage bij het examenreglement: Kwaliteit
3. Aandachtspunten voor de examendag

Bijlage 1:

Examenreglement voor het examen LOTUS

Versie 2012

1. Definities

Examen:

Het examen waarbij de competenties van de kandidaat worden getoetst die staan vermeld in de laatste versie van de Eindtermen LOTUS. Deze zijn vastgelegd in bijlagen van de uitvoeringsbepalingen behorend bij de Regeling betreffende het diploma Eerste Hulp, de diploma's Jeugd Eerste Hulp en de daarop aansluitende modules.

Examinator:

De persoon die door het bestuur van Het Oranje Kruis bevoegd is verklaard te oordelen of iemand voldoet aan de eindtermen dan wel de eisen van de competentie voor de door het bestuur ingestelde opleiding LOTUS.

Kandidaat:

De persoon die is toegelaten tot het examen LOTUS en daarvan schriftelijke bevestiging heeft ontvangen.

Opleidingsinstituut:

Het instituut dat een door Het Oranje Kruis erkende opleiding organiseert voor LOTUS.

Regeling:

De door Het Oranje Kruis vastgestelde regeling betreffende het diploma Eerste Hulp, de diploma's Jeugd Eerste hulp en de daarop aansluitende modules, hierna aan te duiden als de Regeling.

2. Verantwoordelijkheden

De verantwoordelijkheid van de *organisatie en inhoud* van het examen ligt bij Het Oranje Kruis van Het Oranje Kruis.

De Examinatoren en de medewerkers van Het Oranje Kruis werken in overeenstemming met de Regeling, de daarbij behorende Uitvoeringsbepalingen en de richtlijnen die door Het Oranje Kruis zijn opgesteld in het Handboek LOTUSopleiding en de Handleiding examinatoren examen Simulatieslachtoffer en LOTUSexamen.

Het Oranje Kruis maakt een planning van de examens per half jaar. Deze wordt twee maanden van tevoren bekend gemaakt aan de opleidingsinstellingen en zijn ook te vinden op de website <http://www.hetoranjekruis.nl/LOTUS.htm>

Als voor een examen te weinig ¹ kandidaten zijn, kan Het Oranje Kruis het examen annuleren en de kandidaten in overleg plaatsen bij een examen op een andere datum en/of plaats. Dit gebeurt uiterlijk tien werkdagen voor het geplande examen en wordt rechtstreeks meegedeeld aan de betrokken kandidaten en het betrokken opleidingsinstituut.

Mocht het examen *geen doorgang* kunnen vinden door extreem slecht weer, ziekte van de examinatoren of stakingen van het openbaar vervoer, dan informeert Het Oranje Kruis de kandidaten uiterlijk de dag voor het examen en stelt hen zo snel mogelijk in de gelegenheid het examen alsnog af te leggen.

¹ Minder dan 16 kandidaten

Kandidaten dienen zich op het examen te kunnen legitimeren met een paspoort, identiteitskaart, toeristenkaart, rijbewijs of een gemeentelijke identiteitskaart. Kandidaten die de Nederlandse nationaliteit niet bezitten kunnen gebruik maken van een paspoort, het verblijfsdocument van de vreemdelingendienst, het vluchtelingenpaspoort of het vreemdelingenpaspoort.

3. Toelating

Voor toegang tot het examen dient de kandidaat in het bezit te zijn van een geldig diploma Eerste Hulp en certificaat Simulatieslachtoffer (zie regeling).

Vrijstellingen:

Er zijn geen vrijstellingen.

4. Aanmelding

De opleidingsinstellingen sturen de aanmeldingen ² van hun kandidaten uiterlijk zes weken voor de examendatum aan de afdeling examens van Het Oranje Kruis van Het Oranje Kruis. Bij afwijkende of onvolledige gegevens wordt de aanmelding niet in behandeling genomen en stuurt Het Oranje Kruis de aanmelding retour.

Na aanmelding ontvangen de kandidaten een schriftelijke bevestiging. De opleidingsinstellingen ontvangen een kopie. Het aantal examenplaatsen is beperkt. De volgorde van aanmelding is bepalend voor de plaatsing.

5. Afmelden

Afmeldingen vinden plaats via e-mail of per post.

Kandidaten kunnen tot vier weken voor de datum het examen kosteloos annuleren, daarna zijn administratiekosten verschuldigd. Kandidaten die zich minder dan tien werkdagen voor de examendatum afmelden zijn het gehele bedrag voor het examen verschuldigd.

Aan kandidaten die door overmacht³ verhinderd zijn aan het examen deel te nemen worden alleen administratiekosten in rekening gebracht.

Kandidaten die zonder afmelding niet op het examen verschijnen, betalen het gehele examenbedrag.

6. Betaling

Het Oranje Kruis zendt de opleidingsinstellingen een factuur voor deelname aan het examen door de kandidaat. De opleidingsinstellingen zorgen voor tijdige betaling van de factuur. Kandidaten die zich niet via een opleidingsinstituut aanmelden ontvangen een factuur op hun huisadres.

Betalingen dienen uiterlijk twee weken voor de examendatum door Het Oranje Kruis ontvangen te zijn. Het Oranje Kruis behoudt zich het recht voor kandidaten de toegang tot het examen te weigeren wanneer niet tijdig een betaling is ontvangen.

7. Onderdelen van het examen

Het examen bestaat uit vier examenonderdelen van één uur:

- 1 Examenonderdeel ontwerpen, ensceneren en acteren bewusteloosheid
- 2 Examenonderdeel grimeren en acteren shock
- 3a Examenonderdeel ontwerpen en ensceneren verplicht letsel⁴

² Het aanmeldingsformulier te downloaden op www.hetoranjekruis.nl en is bij Het Oranje Kruis aan te vragen

³ Als overmacht geldt:

- Niet kunnen verschijnen om medische redenen
- Niet kunnen verschijnen wegens overlijden van een familielid

Overmacht dient binnen twee weken na de examendatum te worden gemeld, onder bijvoeging van bewijsstuk

3b.Examenonderdeel grimeren en acteren verplicht letsel

Bij aanvang van het examen zal de examiner het verplichte letsel voor de examenonderdelen 3a en 3b kenbaar maken.

De kandidaat dient bij alle onderdelen gebruik te maken van eigen grimmaterialen en hulpmiddelen.

Bij het examen vormt de laatste druk van Het Oranje Kruisboekje en de laatste druk van het LOTUSleerboek het inhoudelijke kader.

Inhoud

1. Examenonderdeel ontwerpen, ensceneren en acteren bewusteloosheid

De kandidaat zal, aan de hand van de ruimte waar het examenonderdeel wordt afgenomen, een ontwerp en enscenering op schrift moeten maken welke de oorzaak van de uit te beelden bewusteloosheid kan verklaren. De bewusteloosheid wordt geacteerd op zodanige wijze dat de kandidaat door een hulpverlener in de stabiele zijligging kan worden gebracht. Nadat de kandidaat in de stabiele zijligging is gebracht, krijgt deze de opdracht om bij te komen.

Voor het ontwerp zal Het Oranje Kruis een standaard ontwerp formulier aan de kandidaten uitreiken.

2. Examenonderdeel grimeren en acteren shock

De kandidaat zal de uiterlijke verschijnselen van shock moeten grimeren en acteren zoals omschreven in de laatste druk van het LOTUSleerboek.

3a. Examenonderdeel ontwerpen en ensceneren verplicht letsel

De kandidaat zal op schrift een ontwerp en enscenering moeten maken passend voor het letsel en de ruimte waar het ongeval zich heeft voorgedaan. Het letsel en de ruimte worden door Het Oranje Kruis aangegeven. Het letsel zoals opgegeven zal afzonderlijk in examenonderdeel 3b worden beoordeeld op grime en het acteren. Het acteren in onderdeel 3b zal op basis van het in onderdeel 3a uitgewerkte ontwerp en enscenering uitgebeeld moeten worden. Voor het ontwerp zal Het Oranje Kruis een standaard ontwerp formulier aan de kandidaten uitreiken.

3b. Examenonderdeel grimeren en acteren verplicht letsel

De kandidaat zal aan de hand van het in examenonderdeel 3a opgegeven letsel dit letsel moeten grimeren en acteren. Het acteren zal plaats vinden in de ruimte zoals is aangegeven in examenonderdeel 3a.

Beoordeling en normering

De kandidaat wordt bij elk onderdeel beoordeeld door twee examinatoren aan de hand van een beoordelingsformulier. De kandidaat is geslaagd voor het examen als voor alle examenonderdelen de uitslag "competent" is.

Uitslag

Aan het einde van het examen zal de uitslag aan de kandidaten bekend worden gemaakt. De uitslag is competent of (nog) niet competent voor het diploma LOTUS. Binnen drie weken ontvangen de kandidaten en het opleidingsinstituut een schriftelijke bevestiging van de uitslag. Bij de uitslag (nog) niet competent wordt een kopie van de beoordelingsformulieren meegezonden.

Tegen de uitslag is geen beroep mogelijk

⁴ Het verplichte letsel is één van de letsels zoals genoemd in de eindtermen voor het diploma LOTUS.

8. Eindtermen

De eindtermen voor het diploma LOTUS zijn vastgelegd in bijlage 5 van de Uitvoeringsbepalingen behorende bij de Regeling, het Handboek LOTUSopleiding en zijn te vinden op <http://www.hetoranjekruis.nl/LOTUS.htm>

9. Kandidaten met een handicap

Lichamelijke beperkingen

Voor kandidaten die als gevolg van een lichamelijke beperking niet in staat zijn het uit te beelden letsel van een examenonderdeel gedurende de gevraagde tijd te kunnen uitbeelden, geldt als minimum eis dat ze het letsel wel gedurende een korte tijd moeten kunnen uitbeelden. Bij de aanmelding van de kandidaat moeten eventuele fysieke beperkingen worden aangemeld.

10. Aanwezigheid van derden

De instructeur LOTUS en medisch docent kunnen het examen voor de door hen opgeleide kandidaten bijwonen. Bij pogingen tot beïnvloeding door deze opleiders wordt het examen stopgezet en wordt de kandidaat niet competent verklaard.

11. Geldigheid

De geldigheid van het diploma is 2 jaar en kan steeds met 2 jaar worden verlengd als men heeft aangetoond nog competent te zijn, dit ter beoordeling van een instructeur LOTUS.

12. Klachtenprocedure

Over de organisatie van het examen kan door de kandidaten en/of het opleidingsinstituut een klacht worden ingediend. Hierover bestaat een aparte folder, die bij Het Oranje Kruis kan worden aangevraagd en ook via de website beschikbaar is.

Het Oranje Kruis
Scheveningseweg 44
2517 KV Den Haag
<http://www.hetoranjekruis.nl>

Bijlage 2: Bijlage bij het examenreglement: Kwaliteit

Kwaliteit

Het Oranje Kruis bewaakt de kwaliteit van het examen door eisen te stellen aan examinatoren en examenprocedure en hierop controle uit te oefenen.

De examinerator:

- voldoet aan de eindtermen voor het diploma Instructeur LOTUS en/of is medisch docent
- heeft tenminste drie jaar ervaring in het actief geven van instructie aan een LOTUSkring en/of groep (geldt voor LOTUSinstructeurs)
- heeft actuele onderwijs- en examenervaring. (geldt voor medisch docenten)
- Een medisch examinerator LOTUS is een arts, hetzij een nog praktiserend SEH- c.q. ambulanceverpleegkundige.
- is in staat de gestandaardiseerde beoordelingslijsten objectief en juist te hanteren
- kan hoofd- en bijzaken onderscheiden
- heeft een goed totaal beeld van simulatieslachtoffer en LOTUSslachtoffer
- hanteert de criterialijsten voor het beoordelen van wonden
- kent de minimale eisen waaraan een kandidaat moet voldoen om als competent te worden beschouwd
- stelt aan de hand van gestandaardiseerde beoordelingslijsten vast of de kandidaat competent of (nog) niet competent is
- is in staat de beoordeling goed en duidelijk te kunnen verwoorden: op schrift en mondeling
- biedt tijdens het rollenspel met de kandidaat tegenspel in de rol van EH verlener
- werkt volgens de handleiding examinatoren van Het Oranje Kruis
- volgt specifieke nascholing
- is onafhankelijk van de opleidingsinstituten voor opleiding tot LOTUS d.w.z. is niet betrokken bij de opleiding van de door hem/haar te examineren kandidaten
- is niet betrokken geweest bij de opleiding van de te examineren kandidaten

Examenmaterialen

- a. Het examenmateriaal is getoetst op de inhoudelijke relatie tot eindtermen. De relatie tussen individuele toetsopgaven en eindtermen is inzichtelijk. Toetsvorm past bij het beheersingsniveau zoals beschreven in de eindtermen
- b. Toetstechnische eisen: duidelijk taalgebruik, passend bij de doelgroep, duidelijke normering, kwaliteit van de instructies.
- c. De opdrachten worden jaarlijks mede door de examinatoren geëvalueerd. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de statische informatie over de examenresultaten op de verschillende onderdelen.

Gebruik examenresultaten

Het Oranje Kruis gebruikt de examenresultaten om feedback te geven aan de instituten en examinatoren. Bovendien wordt het examenmateriaal o.a. op grond van de resultaten op de verschillende onderdelen aangepast.

Examenprocedure

De examenprocedure komt in een jaarlijkse bijeenkomst van de opleidingsinstituten en Het Oranje Kruis aan de orde.

Bijlage 3: Aandachtspunten voor de examendag

- Welkom heten
- Vraag aan de instructeurs of er nog afmeldingen zijn
- Opzet examen uitleggen
- Naambadge altijd zichtbaar dragen (let op bij wisselen van de kleding)
- Men mag anderen kandidaten wel om advies vragen (bijvoorbeeld aanpassen van de kleuring) maar het grimeren dient zelf te gebeuren. Instructeurs mag niet om advies worden gevraagd.

Opzet examen LOTUS

Het examen bestaat uit vier examenonderdelen van één uur:

- 1 Examenonderdeel ontwerpen, ensceneren en acteren bewusteloosheid
- 2 Examenonderdeel grimeren en acteren shock
- 3a. Examenonderdeel ontwerpen en ensceneren verplicht letsel
- 3b. Examenonderdeel grimeren en acteren verplicht letsel

		Groep A	Groep B
Ochtend	Examenonderdelen 1 en 2	Examinatoren koppel 1	Examinatoren koppel 2
Middag	Examenonderdelen 3a en 3b	Examinatoren koppel 2	Examinatoren koppel 1

		Groep A	Groep B	Groep C
Ochtend	Examenonderdelen 1 en 2	Examinatoren koppel 1	Examinatoren koppel 2	Examinatoren koppel 3
Middag	Examenonderdelen 3a en 3b	Examinatoren koppel 3	Examinatoren koppel 1	Examinatoren koppel 2

Elk onderdeel wordt beoordeeld door een koppel van twee examinatoren.

Bewusteloosheid

Grimeren hoeft niet, mag wel. Doch als wordt gegrimed, wordt dit bij de beoordeling betrokken. De examinatoren nemen tijdens het examen de rol van hulpverlener op zich. Het slachtoffer is daarbij eerst bewusteloos (geen reacties, wel ademhaling) en wordt in stabiele zijligging gelegd. Het slachtoffer moet zelf ook de plek bepalen. Voorwerpen in de ruimte worden niet verplaatst. Daarna gaat het spel verder met de situatie dat de kandidaat bijkomt. Als het spel wordt beëindigd, dient de kandidaat ontwerp en enscenering schriftelijk aan te leveren en toe te lichten.

Shock

Bij het station shock moet het beeld shock voor de examinatoren (hulpverleners) duidelijk gemaakt worden. Het gaat daarbij om acteren en grimeren! De oorzaak van de shock is van ondergeschikt belang en wordt ook niet door de examinatoren beoordeeld. Nadruk dus op de verschijnselen. Als advies wordt meegegeven dat men de transpiratie pas aanbrengt vlak voor het spel om doorlopen te voorkomen.

Verplicht letsel

Dit kan ook een combinatie van twee letsels zijn (bv. gebroken sleutelbeen plus wond aan het been). Eerst wordt het grim beoordeeld op de plaats waar de grim is aangebracht (dit om de kleur echtheid te kunnen beoordelen). De kandidaat moet een dusdanig letsel grimeren dat het te beoordelen is (zonder loupe).

Examen LOTUS: als het spel wordt beëindigd, dient de kandidaat ontwerp en enscenering schriftelijk aan te leveren en toe te lichten.

Verder:

Examenteam zou eigenlijk moeten bestaan uit medisch-docent en instructeur.